ECLI:LV:AT:2020:0122.SPC000420.4.L
Lieta Nr.3-12/01827-19/63, SPC-4/2020
Civillietu departaments

Latvijas Republikas Senāts
LĒMUMS
Rīgā 2020.gada 22.janvārī

Senāts šādā sastāvā:
senatore referente Vanda Cīrule,
senatore Zane Pētersone,
senatore Mārīte Zāģere

rakstveida procesā izskatīja Ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departamenta virsprokurora protestu par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneša 2019.gada 6.jūnija lēmumu, ar kuru apmierināts SIA „FZ CAPITAL" pieteikums par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu pret /pers. C/.

Aprakstošā daļa

[1] SIA „FZ CAPITAL" 2019.gada 29.maijā iesniedza Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas zemesgrāmatu nodaļā pieteikumu par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu pret /pers. C/, kurā lūdza pakļaut bezstrīdus piespiedu izpildīšanai /pers. C/ saistību 76 000 EUR apmērā pēc /datums/aizdevuma līguma, kas nodrošināta ar publisku hipotēku uz /pers. C/ piederošo dzīvokļa īpašumu /adrese A/ (pirms adreses maiņas /adrese B/), Rīgā, samaksu veicot pieteicējas norēķinu kontā.

Pieteikums pamatots ar šādiem apstākļiem.

Starp SIA „FZ CAPITAL" un /pers. C/ /datums/noslēgts aizdevuma līgums, ar kuru SIA „FZ CAPITAL" aizdeva /pers. C/ 22 000 EUR. Ar 2016.gada 10.novembra vienošanos aizdevuma summa palielināta līdz 38 000 EUR un aizdevuma samaksas termiņš noteikts 2017.gada 10.februārī. No aizdevuma līguma izrietošā saistība nodrošināta ar publisku hipotēku 76 000 EUR apmērā uz /pers. C/ piederošo nekustamo īpašumu.

Aizdevuma samaksas termiņš iestājies 2017.gada 10.februārī, tomēr aizdevums nav samaksāts.

Saskaņā ar aizdevuma līgumu par aizdevuma summas lietošanu pēc aizdevuma samaksas gala termiņa beigām aizņēmēja maksā aizdevējai nokavējuma procentus 0,5 % dienā.

Tādējādi kopējā parāda summa ir 76 000 EUR, ko veido nesamaksātā aizdevuma summa 38 000 EUR un nokavējuma procenti par aizdevuma lietošanu pēc aizdevuma samaksas termiņa 38 000 EUR (nokavējuma procentu apmērs par 787 dienām samazināts līdz galvenā parāda apmēram).

/pers. C/ 2019.gada 12.aprīlī izsniegts brīdinājums par nodomu iesniegt tiesā pieteikumu par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu, ja līdz 2019.gada 23.aprīlim parāds 76 000 EUR netiks samaksāts. Brīdinājumā noteiktajā termiņā parāds netika samaksāts.

Pieteikums pamatots ar Civillikuma 1652.panta pirmās daļas 3.punktu, 1943., 1946.pantu un Civilprocesa likuma 400.-405.pantu.

[2] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneša 2019.gada 6.jūnija lēmumu SIA „FZ CAPITAL" pieteikums par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu apmierināts.

Nodota bezstrīdus piespiedu izpildīšanai /pers. C/ maksājuma saistība par galveno parādu 38 000 EUR un nokavējuma procentiem 38 000 EUR, kopā 76 000 EUR, pēc /datums/aizdevuma līguma, piedziņu vēršot uz ieķīlāto dzīvokļa īpašumu.

Lēmums pamatots ar šādiem argumentiem.

Pieteikums iesniegts, ievērojot Civilprocesa likuma 400.panta pirmās daļas 1.punkta, 401.panta 2.punkta, 402.panta 1.punkta un 403.panta otrās daļas prasības. Pieteikuma saturs atbilst Civilprocesa likuma 404.panta pirmās un otrās daļas noteikumiem, tāpat pieteikumam pievienoti 404.panta trešajā daļā norādītie dokumenti.

Aizdevuma līguma Vispārīgo noteikumu 4.9.punkts un Sevišķo noteikumu 5.punkts par aizdevuma summas lietošanu pēc aizdevuma atdošanas gala termiņa beigām pamato aizņēmējas pienākumu maksāt aizdevējai nokavējuma procentus 0,5 % dienā.

Civilprocesa likuma 405.panta ceturtajā daļā minētie gadījumi, kas norādītu uz pieteikuma nepamatotību un būtu par iemeslu pieteikuma noraidīšanai, nav konstatēti.

[3] Par minēto lēmumu Ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departamenta virsprokurors iesniedzis protestu, kurā norādot uz būtiskiem procesuālo tiesību normu pārkāpumiem, lūdzis lēmumu atcelt un pieteikumu par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu atstāt bez izskatīšanas.

Protests pamatots ar šādiem argumentiem.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneša 2017.gada 27.septembra lēmumu lietā Nr. 3-12/193/1-2017 apmierināts SIA „FZ CAPITAL" pieteikums par /pers. C/ piederošā ieķīlātā nekustamā īpašuma labprātīgu pārdošanu izsolē tiesas ceļā.

Lēmums pieņemts Civilprocesa likuma 49.nodaļā paredzētajā kārtībā, pamatojoties uz /datums/aizdevuma līgumu.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneša 2017.gada 30.novembra lēmumu ierosināta civillieta Nr. C30676017 /pers. C/ prasībā pret SIA „FZ CAPITAL" par kreditora prasījuma atzīšanu par nepamatotu daļā par līgumsoda un likumisko procentu 38 000 EUR piedziņu.

No minētā izriet, ka /pers. C/ izmantojusi savas tiesības un prasības kārtībā apstrīdējusi /datums/aizdevuma līguma noteikumus.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneša 2017.gada 30.novembra lēmumu apmierināts /pers. C/ pieteikums par nekustamā īpašuma labprātīgas pārdošanas izsolē apturēšanu un piemērots prasības nodrošinājums – apturēta Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneša

2017.gada 27.septembra lēmuma izpilde lietā Nr. 3-12/0193/1-2017.

Neraugoties uz to, ka starp pusēm prasības kārtībā tiek risināts civiltiesisks strīds daļā par tādu procentu un līgumsoda pamatotību, kas izriet no /datums/aizdevuma līguma, SIA „FZ CAPITAL" iesniegusi pieteikumu par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu.

Šādos apstākļos tiesai nebija likumīga pamata pakļaut bezstrīdus piespiedu izpildīšanai /pers. C/ saistību pēc minētā /datums/aizdevuma līguma, kas nodrošināta ar hipotēku uz viņai piederošo nekustamo īpašumu.

Ņemot vērā, ka jautājums par to pašu saistību un uz tā paša pamata jau bija izlemts lietā par nekustamā īpašuma labprātīgu pārdošanu izsolē tiesas ceļā un nodots izpildei, tiesai nebija jāpieņem pieteikums izskatīšanai un atkārtoti jālemj par to pašu saistību izpildīšanu.

[4] SIA „FZ CAPITAL" paskaidrojumos par protestu norādīts turpmāk minētais.

[4.1] Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneša 2017.gada 27.septembra lēmuma izpilde par nekustamā īpašuma pārdošana labprātīgā izsolē, pamatojoties uz Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneša 2017.gada 30.novembra lēmumu lietā Nr. C30676017 apturēta. Ar zvērināta tiesu izpildītāja Rolanda Veinberga 2017.gada 1.decembra lēmumu izpildu lietvedība lietā Nr. 02021/081/2017 ir apturēta un nav atjaunota.

[4.2] Minētā zvērināta tiesu izpildītāja lietvedībā atradās arī cita izpildu lieta Nr. 01048/081/2017 par 7928,13 EUR piedziņu no /pers. C/ DZĪKS „Pavadonis" labā, kuras ietvaros notikusi /pers. C/ piederošā nekustamā īpašuma izsole.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas zemesgrāmatu nodaļas 2018.gada 3.maija lēmumu lietā Nr. C60021618 ir apstiprināts zvērināta tiesu izpildītāja Rolanda Veinberga /datums/sastādītais akts par nekustamā īpašuma pārdošanu izsolē un nekustamais īpašums nostiprināts uz ieguvēja /pers. E/ vārda, dzēšot visas zemesgrāmatā uz nekustamo īpašumu ierakstītas parādu saistības un aizlieguma atzīmes.

Tā kā nekustamais īpašums jau ir pārdots piespiedu izsolē cita piedzinēja izpildu lietā, Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneša 2017.gada 27.septembra lēmuma lietā Nr. 3-12/0193/1-2017 izpilde nav vairs iespējama.

[4.3] Ievērojot, to, ka civillietā Nr. C30676017 /pers. C/ nav apstrīdējusi savu saistību samaksāt no /datums/aizdevuma līguma izrietošo pamatparādu, SIA „FZ CAPITAL" izmantoja Civilprocesa likuma 50.nodaļā paredzētās tiesības, lūdzot, saistības pēc /datums/aizdevuma līguma bezstrīdus piespiedu izpildīšanu.

Motīvu daļa

[5] Pārbaudījis lietas materiālus un apsvēris protestā norādītos argumentus, Senāts atzīst, ka protests ir apmierināms.

[6] No lietas materiāliem redzams, ka SIA „FZ CAPITAL", pamatojoties uz iepriekš norādīto /datums/aizdevuma līgumu, kura izpildes nodrošināšanai ieķīlāts aizņēmējai /pers. C/ piederošais dzīvokļa īpašums /adrese A/, bija vērsusies tiesā ar pieteikumu par aizņēmējai piederošā ieķīlātā dzīvokļa īpašuma pārdošanu labprātīgā izsolē tiesas ceļā.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneša 2017.gada 27.septembra lēmumu lietā Nr. 3-12/193/1-2017 SIA „FZ CAPITAL" pieteikums Civilprocesa likuma 49.nodaļā paredzētajā kārtībā apmierināts. Minētais lēmums nodots izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam Rolandam Veinbergam, ievesta izpildu lieta Nr. 02021/081/2017.

Sakarā ar parādnieces celto prasību par aizdevuma līgumā paredzēto procentu maksājumu apstrīdēšanu, Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneša 2017.gada 27.septembra lēmuma izpilde, pamatojoties uz Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneša 2017.gada 30.novembra lēmumu, apturēta.

No Tiesu informatīvās sistēmas datiem redzams, ka /pers. C/ pret SIA „FZ CAPITAL" celtā prasība par kreditora prasījuma attiecībā par procentu 38 000 EUR maksājumu atzīšanu par nepamatotu Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā vēl nav izskatīta.

[7] SIA „FZ CAPITAL" atkārtoti 2019.gada 29.maijā vērsusies tiesā ar pieteikumu par tās pašas saistības izpildi tiesas ceļā, lūdzot saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 400.panta pirmās daļas 1.punktu, kas pieļauj saistību piespiedu izpildīšanu pēc līgumiem par saistībām, kuras nodrošinātas ar publisku hipotēku vai komercķīlu.

Senāts piekrīt protesta iesniedzējam, ka, apmierinot pieteikumu, tiesnesis pārkāpis procesuālo tiesību normas, kas novedis pie nepamatota lēmuma pieņemšanas lietā.

Gan saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana, gan nekustamā īpašuma labprātīga pārdošana izsolē tiesas ceļā pamatojas uz tiesību normām, kas ietvertas Civilprocesa likuma septītajā sadaļā „Saistību izpildīšana tiesas ceļā" divās patstāvīgās nodaļās. Tādējādi par vienas un tās pašas saistības izpildi nevar lemt divos patstāvīgos Civilprocesa likuma septītajā sadaļā reglamentētos procesos.

SIA „FZ CAPITAL", īstenojot savas tiesības, izvēlējās iesniegt pieteikumu par ieķīlātā nekustamā īpašuma labprātīgu pārdošanu izsolē tiesas ceļā, kas tika apmierināts, tiesnesim pieņemot attiecīgu lēmumu.

Ņemot vērā, ka jautājums par konkrēto saistību izpildīšanu tiesas ceļā jau ir izlemts, izmantojot ieķīlātā nekustamā īpašuma labprātīgu pārdošanu izsolē, nebija pamata pieņemt izskatīšanai un atkārtoti izlemt pieteikumu par to pašu saistību un uz tā paša pamata izpildīšanu. To, ka nav iespējams atkārtoti lemt par vienas un tās pašas saistības izpildīšanu tiesas ceļā, Senāts norādījis jau iepriekš tiesisko apstākļu ziņā līdzīgās lietās (sk. *Senāta 2008.gada 10.septembra lēmumu lietā Nr. SPC-55/2008 (3-12/0421/5), 2012.gada 8.februāra lēmumu lietā Nr. SPC-4/2012 (3-12/2273/2), 2012.gada 8.februāra lēmumu lietā Nr. SPC-10/2012 (3-12/2272/2)*).

[8] Kā norādījusi pati pieteikuma iesniedzēja, un tas redzams arī no lietas materiāliem, /pers. C/ piederošais nekustamais īpašums /adrese A/ /datums/pārdots izsolē cita piedzinēja saistību izpildei un ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas zemesgrāmatu nodaļas tiesneša likumīgā spēkā stājušos 2018.gada 3.maija lēmumu apstiprināts izsoles akts. /pers. C/ piederošais nekustamais īpašums /adrese A/, nostiprināts uz ieguvēja /pers. E/ vārda, dzēstas zemesgrāmatā visas uz minēto nekustamo īpašumu ierakstītās parādu saistības un aizlieguma atzīmes. Tādējādi protestētā lēmuma pieņemšanas brīdī ķīlas priekšmets bija pārdots.

Atbilstoši Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījuma Nr. /numurs A/izrakstam nekustamais īpašums /adrese A/ ierakstīts uz /pers. E/ vārda, bet SIA „FZ CAPITAL" labā nostiprinātā hipotēka dzēsta.

[9] Ņemot vērā, ka vienas un tās pašas ķīlas izmantošana divos patstāvīgos procesos nav iespējama un tiesvedība Civilprocesa likuma 50.nodaļas kārtībā nebija pieļaujama, turklāt ķīlas priekšmets vairs nepastāv, tiesvedība lietā izbeidzama, piemērojot Civilprocesa likuma 5.panta piektās daļas noteikumus par analoģiju.

Tiesību doktrīnā, aplūkojot jautājumu par analoģijas pielietojumu procesuālajās tiesībās, norādīts: „Kaut gan, stingri vadoties no Civilprocesa

likuma 5.panta piektajā daļā ietvertajiem vārdiem „ja nav likuma, kas regulē strīdīgo attiecību", var nonākt pie secinājuma, ka pēc analoģijas piemērojamas vienīgi „materiālo tiesību normas", tas pats par sevi nevar būt pamats, lai noliegtu analoģiju civilprocesuālajās tiesībās. Arī šajās tiesībās [..] analoģija ir pieļaujama" (*sk. Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 122.lpp., Kalniņš E. Privāttiesību teorija un prakse. Raksti privāttiesībās. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2005, 337.lpp.*). Tas, ka zināmos apstākļos ar analoģijas metodes palīdzību iespējams rast procesuālas dabas jautājuma risinājumu, atzīts judikatūrā (sk., piemēram, *Augstākās tiesas 2016.gada 23.marta lēmuma lietā Nr. SKC-1403/2016 (C37099514) 7.3.punktu, 2018.gada 21.februāra lēmuma lietā Nr. SKC-407/2018 (ECLI:LV:AT:2018:0221.C04212600.3.L) 7.1.punktu*).

[10] Civilprocesa likuma 223.panta 3.punkts noteic, ka tiesa izbeidz tiesvedību lietā, ja likumīgā spēkā stājies tiesas spriedums, kas taisīts strīdā starp tām pašām pusēm, par to pašu priekšmetu un uz tā paša pamata.

Izskatāmajā lietā ir likumīgā spēkā stājies tiesas lēmums par nekustamā īpašuma labprātīgu pārdošanu izsolē tiesas ceļā, tādējādi jautājums par konkrēto saistību izpildīšanu tiesas ceļā jau ir izlemts, tādēļ tiesai, kā iepriekš jau norādīts, nebija nekāda tiesiska pamata atkārtoti izlemt pieteikumu par to pašu saistību un uz tā paša pamata izpildīšanu. Tā kā šāds gadījums likumā tieši nav regulēts, bet tas ir līdzīgs Civilprocesa likuma 223.panta 3.punktā noteiktajam attiecībā uz tiesas spriedumiem, Senāta ieskatā, pēc analoģijas ir pamats piemērot šajā tiesību normā paredzētās tiesiskās sekas.

Ievērojot minēto, Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneša 2019.gada 6.jūnija lēmums atceļams un tiesvedība lietā, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 223.panta 3.punktu, izbeidzama.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 485.pantu un 474.panta 3.punktu, Senāts

nolēma

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneša 2019.gada 6.jūnija lēmumu atcelt un tiesvedību lietā izbeigt.
Lēmums nav pārsūdzams.

Senatore V. Cīrule

Senatore Z. Pētersone

Senatore M. Zāģere